

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 475

van **MARTINE FOURNIER**

datum: 10 februari 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Onroerend erfgoed - Historische bodemverontreiniging

Soms komen verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid tegenover elkaar te staan. Zo kan een historische verontreiniging voor problemen zorgen bij een historisch waardevol gebouw dat opgenomen is op het register van onroerend erfgoed. Ik denk daarbij aan mooie fabrieksgebouwen, oude stookolietanks onder grote gebouwen...

OP de website van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) staat er: "Bodemsanering is er bij historische bodemverontreiniging op gericht om te vermijden dat de bodemkwaliteit een risico oplevert of kan opleveren tot nadelige beïnvloeding van mens of milieu door gebruik te maken van de beste beschikbare technieken die geen overmatig hoge kosten met zich meebrengen. Als dit niet mogelijk is, worden zo nodig gebruiks- of bestemmingsbeperkingen opgelegd."

Daarnaast willen we zo veel mogelijk historisch waardevol erfgoed bewaren.

1. Suggereert de OVAM soms om waardevol historisch erfgoed af te breken?
2. Kan de OVAM akkoord gaan met het niet aanpakken van een historische verontreiniging om een waardevol gebouw te bewaren? Wil de minister dit mogelijk maken?
3. Voorziet het agentschap Onroerend Erfgoed in bepaalde procedures voor gebouwen die kampen met een historische bodemverontreiniging?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Zuhal Demir (475), Matthias Diependaele (207)

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 475 van 10 februari 2022

van **MARTINE FOURNIER**

1. Wat de saneringsdoelstelling voor historische bodemverontreiniging vermeld in het Bodemdecreet (artikel 21) en het Vlarebo (artikels 48 en 49) betreft is er via de standaardprocedure voor (beperkt) Bodemsaneringsproject verdere invulling gegeven aan het zogenaamde BATNEEC-principe ('Best Available Technique Not Entailing Excessive Costs'). Daarbij moeten uiteindelijk minstens 3 mogelijke saneringsvarianten ten opzichte van elkaar afgewogen worden via een multicriteria analyse. Hoe dit dient te gebeuren staat beschreven in de code van goede praktijk 'Herziening MultiCriteriaAnalyse in het BSP met integratie van ecosysteemdiensten en bodemzorg'. Criteria zijn onder meer de mate waarin de decretale doelstellingen behaald worden, de totale vuilvrachtverwijdering, de rechtstreekse emissie naar andere milieucompartimenten, het verbruik van grondstoffen en gerecycleerde materialen,... De mogelijke hinder voor de omgeving tijdens de sanering, de eventuele beperkingen op het gebruik van de grond na de bodemsanering, de mate waarin bij de uitvoering onbedoelde schade kan worden vermeden, en de kosten van de uitvoering van de bodemsanering. De aftoetsing gebeurt dus zowel op milieuhygiënische, technische, maatschappelijke en financiële aspecten. Binnen de multicriteria analyse is er specifieke aandacht voor de impact en gevolgen van bodemsanering(stechnieken) op het leveren van ecosysteemdiensten (ESD), waarbij er onder andere bekeken wordt naar de ESD 'Wetenschap en educatie (incl. N2000, natuurlijk en cultureel erfgoed, archeologie...)'. Daarnaast moet een bodemsaneringsdeskundige bij het opstellen van elk bodemsaneringsproject voorafgaandelijk ook bekijken wat de milieu-, stabieltechnische en wettelijke randvoorwaarden zijn voor een te saneren verontreinigd terrein en de nabije omgeving. Dit houdt steeds een toets in van andere wetgeving, dus ook van het Onroerenderfgoeddecreet. In voorkomend geval vraagt de OVAM advies aan het agentschap dat belast is met de uitvoering van het beleid inzake onroerend erfgoed.

Sowieso is het helemaal niet gebruikelijk om in het kader van een bodemsanering bestaande gebouwen af te breken. En deze praktijk geldt ook voor andere gebouwen dan waardevol of beschermd onroerend erfgoed. Bij bodemsanering wordt wel zo veel mogelijk gepoogd een goede integratie te bekomen met herontwikkelingsprojecten. Indien de sloop van gebouwen daarbij reeds voorzien is, is het opportuun om de timing van de uitvoering van een bodemsanering hierop af te stemmen. Er is de OVAM slechts één dossier gekend, namelijk de 'creosoteerinrichting van RTT te Oostende' waar de afweging er toch toe heeft geleid dat er een beschermd onroerend erfgoed werd afgebroken. Er bleek geen saneringstechniek voorhanden om de verontreinigde site te saneren zonder het gebouw af te breken. Na overleg tussen Belgacom, OVAM en het agentschap Onroerend Erfgoed, en na het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen besliste de toenmalige Vlaamse minister bevoegd voor het onroerend erfgoed, om de bescherming van de gebouwen als monument en van de omgeving als dorpsgezicht uit het (beschermings)besluit te schrappen.

2. zie antwoord onder 1.
3. Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft geen specifieke procedures voor gebouwen of sites die kampen met een historische bodemverontreiniging. Een bodemsanering is een bodemingreep die veelal toelatingsplichtig is en soms gepaard gaat met een archeologisch traject volgens hoofdstuk vijf van het Onroerenderfgoeddecreet.

Het agentschap Onroerend Erfgoed is wel vertegenwoordigd in de ambtelijke werkgroep Brownfieldconvenanten gecoördineerd door VLAIO. Het agentschap kan in deze werkgroep de dossiers consulteren, screenen en aandachtspunten over erfgoed signaleren bij de onderhandelingen voor de totstandkoming van een Brownfieldconvenant. Bij vastgesteld, geïnventariseerd erfgoed geeft het agentschap enkel beschikbare informatie mee. Bij beschermd erfgoed en geïnventariseerd erfgoed waarvoor een gewestelijk planningsinitiatief loopt of start, blijft het agentschap betrokken als expert of regisseur in de stuurgroep. De administratie formuleert dan de voorwaarden voor de instandhouding of de integratie van het erfgoed en woont de projectplatformen bij met oog op het afsluiten van convenanten.